

SLUTRAPPORT

Attityd

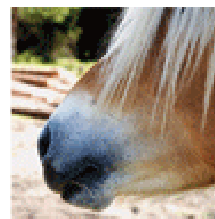
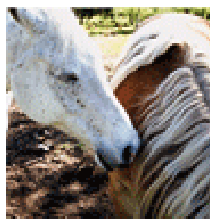
- företagande med passion för hästen

December 2008

Rapporten är delfinansierad av Jordbruksverkets satsning på Livskraftigt hästföretagande 2008.

Innehållsförteckning

Inledning	sid	3
Sammanfattning	sid	4
Bakgrund	sid	5
Finansiering	sid	5
Syfte	sid	6
Mål	sid	6
Genomförande	sid	6
Aktiviteter	sid	7
Urval	sid	8
Metod	sid	8
Resultat	sid	8

Inledning

Våren 2008 ansökte LRF Konsult hos Jordbruksverket om medel ur programmet Livskraftigt hästföretagande för att delfinansiera vårt projekt Attityd.

Denna slutrapport behandlar tillvägagångssättet med produktion av projektets folder om företagare i hästnäringen, från i huvudsak Västra Götaland, som ett positivt attitydpåverkande exempel på företagande med hästverksamhet.

LRF Konsult är aktiva när det gäller att få till stånd enhetlig tillämpning av regler över landet när det gäller moms och skatter för företagare inom hästnäringen. Vi har internt utbildningar för våra handläggare inom hästnäringen för att vara aktuellt uppdaterade i hela landet.

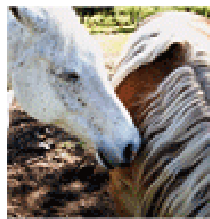
LRF Konsult arbetar också med rådgivning, utbildning och egna projekt för bl a hästnäringens utveckling till ökad affärsmässighet, ökad lönsamhet och långsiktighet.

I foldern presenteras 12 av de ca 3 800 hästverksamheter som enligt statistiken finns i Västra Götaland. Det är också största hästlänet med ca 16,5 % av landets hästar. Det finns idag ingen fullt tillförlitlig mätmetod över det exakta antalet hästverksamheter eller antalet hästar. Blandade jordbruk t ex har en SNI-kod hos Skatteverket, av den framgår inte hur många hästverksamheter som döljer sig vilket gör att de inte kommer med i SCB´s statistik.

Projektets slutprodukt, en folder, som distribueras i början av 2009, hoppas vi skall bli en inspiration till de personer som driver eller vill starta företag med hästen som passion! Förhoppningen är också att tjänstemän som tar avgörande beslut när det gäller företag inom hästnäringen också ser dessa som en del av det svenska näringslivet.

Vad som särskiljer en företagare inom hästnäringen är att verksamheten oftast startar utifrån ett personligt intresse och inte utifrån företagarperspektivet och att man inte alltid ser på sig själv som företagare med aktiv del i det svenska näringslivet. Svenska hästföretagare har ofta mycket hög kompetens inom området häst men brister i kunskaper om företagande. En önskan om att kunna försörja sig på ett intresse och en livsstil är ofta grunden för företagsstarten och inte längtan efter ett tjäna pengar, men med tiden ökar affärsmässigheten.

En positiv attitydpåverkan behövs för att fortsätta processen att låta hästnäringen ta berättigad plats i näringslivet, öka affärsmässigheten, samverka och marknadsföra möjligheten att vara företagare med passion för häst!

Sammanfattning

Under arbetets gång med projektet har vi bl a sökt branschfakta i rapporter som skrivits om och för hästens betydelse i det svenska samhället och näringslivet

t ex Hästsverige som upplevelseindustri, Hästen i samhället, Hästen i politiken, Sverige som hästland, Hästen i kommunen, Livskraftigt hästföretagande, Hästnäring i Västra Götaland, Hästen i Sverige m fl.

Följande områden lyfts fram som exempel på utvecklingsmöjligheter:

- affärsmässigheten
- insikt om branschen från kommuner och myndigheter
- stödet i finansieringsfrågor för hästverksamheter
- grundläggande företagarkunskaper
- branschorganisation för hästföretagare
- marknadsföring av projektresultat
- implementering av projektresultat
- ovanifrånperspektiv vid projektgenomförande
- samverkan mellan hästnäring och samhälle

Enligt intervjuvarerna som redovisas i foldern är det mycket positivt att kunna planera sin tid som hästföretagare. Tiden är en bristvara och arbetet inom hästnäringen är till vissa delar mycket arbets- och tidskrävande. Omsättningen/anställd varierar mycket mellan olika grenar inom näringen. Ridsport och avel t ex har tillsammans en direkt omsättning på 1,9 miljarder och svarar för 2 200 direkta heltidsarbetstillfällen, enligt rapporten Hästen i Sverige – betyder mer än du tror. En sådan personintensiv gren av näringen borde generera högre omsättning.

Om det går att öka effektiviteten och lönsamheten utan att negativt påverka djurens välfärd skulle det också frigöra tid för utveckling av företag. Vissa moment inom hästskötseln sker på samma sätt som för 100 år sedan. Inom trav och galopp återfinns fler företag med positiv ekonomisk utveckling vilket lett till nya tekniska lösningar som kommit hela näringen till godo, t ex "horse-walkers". Influenser från andra länders teknikutveckling har också gynnat svenska hästverksamheter.

Att stödja nyföretagande är prioriterat, men det är mest effektivt för tillväxt att utveckla högt förädlingsvärde hos existerande företag. Åtgärder som bidrar till ökad konkurrenskraft för småföretag leder till ökad omsättning vilket i sin tur ger fler arbetstillfällen.

Ridhus, utbildningar och regionala nav är exempel på nödvändiga mötesplatser som bidrar till gränsöverskridande utveckling av hästverksamheter.

Som turist räknas en person som övernattar längre än fem mil från sin hemort. Inom turism finns det idag 500 verksamheter med häst varav ca 20 deltar i nätverket som startades av LRF´s projekt Hästturism i Sverige. Detta projekt har i sin tur lett till fler företagsnätverk inom hästturism, t ex Östgötahäst.

Bakgrund

Att hästnäringen i Sverige totalt utvecklats under de senaste 100 åren till att bli en betydande aktör inom näringslivet är inget som de tydligt värderingsdrivna företagarna själva vanligtvis insett betydelsen av hittills.

Företagen med hästverksamhet drivs oftast av en eller två personer på hel- eller deltid och återfinns av förklarliga skäl oftast utspridda på landsbygden eller tätortsnära. De är i gott sällskap, andelen emansföretagare i Sverige totalt är 74 % och med 1-9 anställda är 21 %, tillsammans har alltså 95 % av Sveriges företag mindre än 9 anställda.

Hästnäringen upplevs spretig med ca 300 000 hästar fördelade på ca 40 raser och ett 30-tal olika verksamhetsinriktningar, då det idag inte finns en självklar samlad branschorganisation utöver intresseorganisationerna för t ex raser, ridskolor, trav och galopp mm. Det är också en möjlighet att utveckla behovsanpassade produkter och tjänster för varje ras.

Genom satsningen på Livskraftigt hästföretagande har hästnäringen fått möjlighet att samverka i projektform tillsammans med olika aktörer. Ett antal framgångsfaktorer har identifierats, t ex mötesplatser, utbildningar och kompetenshöjningar, turism, nätverk och informationssatsningar.

Vad som också konstaterats i olika kartlägningsrapporter är t ex de värderingar och den okunnighet som finns om hästverksamhet i samhället i övrigt vilket kan hindra den fortsatta utvecklingsprocessen.

Hästnäringen i Sverige omsätter direkt och indirekt ca 46 miljarder, nästan lika mycket som den samlade restaurangnäringen och t o m mer än stål och metallindustrin, det är det få som är medvetna om. Liksom att företag med hästverksamhet drivs självständigt och varaktigt med vinstsyfte.

Olika åtgärder kan på ett positivt sätt, öka kännedom respektive kunskaper om och i branschen, samt på sikt bidra till ökad konkurrenskraft. Det ger i sin tur möjlighet till ökad omsättning vilket i sin tur leder till fler anställda.

Finansiering

Projektet har finansierats genom Jordbruksverkets satsning på Livskraftigt hästföretagande samt egen finansiering genom framtagande av folder.

Syfte

Det övergripande syftet med projektet är attitydförändrande. Att lyfta fram den typiske hästföretagaren, oavsett inriktning som förebild och gott exempel på vad engagemang och kunskap kan göra för att skapa ett livskraftigt hästföretag.

Attityden till hästnäringen behöver förändras när det gäller omgivningens syn på hästföretagande. Projektet har haft som syfte att positivt påverka attityden bland dem som arbetar med finansiering, rådgivning och tillstånd, vilka har stort inflytande på näringslivet lokalt och regionalt.

Projektets syfte har också varit att positivt påverka hästföretagarens syn på sig själv som företagare. Att i en gemensam folder visa på livskraftiga företag inom olika grenar i en utvecklingsbransch och ge tips till andra intresserade av att utveckla egen verksamhet med häst.

Syftet har också varit att skapa inspiration till gränsöverskridande kontakter för att skapa största möjliga nytta.

Mål

Att producera en folder som positivt beskriver olika långsiktiga företag från ett antal olika grenar av hästnäringen. Foldern skall distribueras till finansiärer, nyföretagarrådgivare, företagarföreningar och kommunala tillståndsgivare i Västra Götalands län.

I foldern ta med länkar och adresser som gäller företagande inom hästnäringen för information och kunskapsspridning.

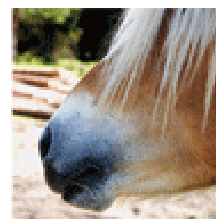
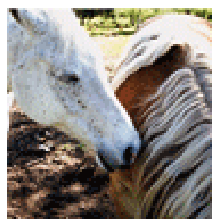
Att visa positivt attitydpåverkande material som kan vara överförbart till andra regioner. Bakom statistiken finns det företagsamma människor.

Genomförande

Målet med genomförandet var att hitta goda exempel på olika företag inom hästnäringen som är intresserade av att delta i projektet och som kan spegla olika verkligheter bakom statistiken. Synliggöra passionen i näringen på ett tydligt, folkligt och professionellt sätt.

Genom LRF Konsults egna rådgivare och genom att samarbeta med andra pågående projekt och utbildningar såsom Grogrund, Lönsamt hästföretagande, Individuell rådgivning och Företagande med häst som pågått under 2008 i Västra Götaland, har projektet kommit i kontakt med olika företagare inom näringen.

Efter telefonförfrågan eller personliga kontakter har ett besök på verksamheten gjorts då intervjuer och fotografering har skett.

Målet med fotografierna har varit att i möjligaste mån visa motiv av det personliga engagemanget, från verksamheten och detaljer ur vardagen.

Intervjuerna har skett utifrån en beskrivning av verksamheten och beskrivning av affärsidén. Vissa företag har inte en uttalad affärsidé då verksamheterna ofta startats utifrån det personliga intresset och inte i utifrån ett företagarperspektiv.

Vidare har företagarna intervjuats om vad de upplever som särskilt positivt respektive negativt med att vara företagare inom just hästnäringen.

Som en inspiration och vägledning intervjuades också företagarna om särskilda tips till nya i branschen.

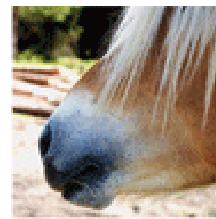
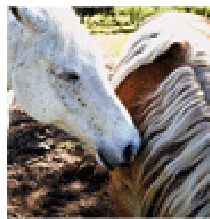
Materialet har sedan sammanställts, redigerats och de tillstånd som behövts har ordnats. Distributionen beräknas vara klar i början av 2009.

Produktionen av foldern ansvarar LRF Konsults marknadsavdelning för, vilka finns i Stockholm och projektet har bedrivits från Skaraborg som gjort slutrapporten. Kontakterna har skett med mail, telefon, besök och brevlades både internt och med företagarna.

En förteckning över länkar och adresser som är relevanta för företagare inom hästnäringen har också sammanställts för trycksaken.

Aktiviteter

- Förfrågan i nätverk om lämpliga företagare inom hästnäringen.
- Telefonkontakter med företagare inom hästnäringen.
- Information i utbildningar inom Lönsamt hästföretagande, LRF och Företagande med häst, BYS.
- Kontakter och information till företagare inom hästnäringen som lett till utveckling av affärsplaner via Individuell rådgivning.
- Information för företagare inom projekt Grogrund.
- Personliga besök hos företagare.
- Intervjuer och fotografering med utvalda företagare.
- Sammanställning av länk och adressförteckning.
- Produktion av folder.
- Distribution av folder.
- Produktion av slutrapport.
- Projektmöten har skett kontinuerligt under projektiden.

Urval

Antal företagare med hästverksamhet är enligt rapporten Hästdemografi i Västra Götaland är 3 764, definitionen av hästverksamhet är där "Verksamhet som kan innefatta både näringsverksamhet och/eller privat verksamhet med häst".

Följande kriterier har varit tongivande vid urval av företagare för intervjuer i projektet:

Sysselsättningsgrad, innehav av F-skattsedel, lönsamhet, långsiktighet samt olika yrkeskategorier.

Sysselsättningsgraden är relevant då företag med bra lönsamhet kan anställa. Att vara registrerad för F-skattsedel är en parameter för hur stor andel småföretagare det finns inom ett område. Långsiktighet och lönsamhet eller som Skatteverket definierar kriterier för näringsverksamhet: självständighet, varaktighet och vinstsyfte.

Med ett 30-tal grenar inom företagande med hästverksamhet är det relevant att visa på så många olika yrken och inriktningar som möjligt.

Metod

Vi har i projektet använt oss av befintliga nätverk och kontakter, utbildningar och projekt för att hitta lämpliga verksamheter för projektet.

Genom att ställa samma intervjufrågor (se genomförande) kan också svaren i foldern utvärderas och jämföras. Den personliga intervjumetoden ger också utrymme för följdfrågor för att utveckla svaren.

Resultat

Av 25 kontaktade företag har 12 valts ut för produktionen av foldern. Foldern distribueras i Västra Götaland till

- 49 kommuner,
- via Almi och Nyföretagarcentrum till nyföretagarrådgivare och
- till företagsrådgivare på bankernas regionkontor för vidare distribution till lokalkontoren samt
- Skattekontor i 49 kommuner och
- Arbetsförmedlingens företagsrådgivare.

Foldern finns för beställning hos LRF Konsult.

Projektledare: Monica Ek-Remmerth, monica.remmerth@konsult.lrf.se

Projektägare: LRF Konsult AB, Rådhusgatan 1, 541 30 Skövde, 0500-49 55 56
www.konsult.lrf.se